

ELŐSZÓ

II. Rákóczi Ferenc életét először önmaga írta meg. A szabadságharcról szóló részletet az örök igazságnak ajánlotta, mert munkáját – úgymond – egyedül azért készítette, hogy tanúskodjék az igazság mellett, amely Istennek ebben a művében, a szabadságharcban is megnyilatkozott.

„Rákóczi lelke! – írták másfél század múlva az ő konstantinápolyi sírjának lazarista* örei. – Ki írná le a te szépségedet? Ki tudna nevet adni annak a hatalmas érzelmeknek, amelyből erőt merítettél? Ki tudja más, csak te, akit hazának nevez az emberi nyelv!”

Rákóczi alázatosan borult le az örök igazság előtt, de azzal szemben is bátran emelte föl fejét, mikor megvallotta, hogy törekvései csak egynek nem árthattak, a hazának; mert az volt első és fő célja, hogy fölszabadítsa nemzetét az idegen járom alól.

Miként tette azt, arról egy egész irodalom szól. De senki sem kutatta oly behatóan, mint Thaly Kálmán, aki fél-századot szentelt arra, hogy minden részletében megismerje. A fejedelem életét mégsem írta meg, hanem azt indítványozta, hogy annak megírását a Történelmi Társulat rám bízza. Könyvem három nagy kötetben, összesen kétezernél több lapon és hétszáznál több rajzzal és okirat-másolattal és sok ezer jegyzettel jelent meg. (Budapest, 1907–1910.) Utóbb a Magyar Tudományos Akadémia is megbízott, hogy egy kötetben foglaljam össze Rákóczi

---

* Páli Szent Vince 1625-ben alapította a Misszióstársaság Lazaristák apostoli életű közösséget, melynek fő küldetése Krisztus örömhírének hirdetése a szegények között.

fölkelésének történetét; ez azonban a bekövetkezett szomorú idők következtében abbamaradt. Mind a kettő különben is inkább a szakközönségnek volt szánva azzal a szigorú feladattal, hogy minden egyes rendelkezésre álló adat alapos megrostálásával értékeljem azt a munkát, amelyet Rákóczi végzett.

A Szent István Társulat felhívására most szívesen vállalkoztam, hogy röviden vázoljam Rákóczi életét és történelmi jelentőségét. Ezt nagy munkám adataira és jegyzeteire utalva a legegyszerűbb elbeszélő modorban teszem, s a történelem lényegét abban keresem, amiben maga a fejedelem is kereste, hogy az igazság a legegyszerűbb előadásból is kiderüljön.

Márki Sándor